

13 december – Derde Advent

HET VOLK DAT IN DUISTERNIS WANDELT,
ZAL EEN GROOT LICHT ZIEN

Bijbellezing: Jesaja 8, vers 23 – 9, vers 6

'Het volk dat in duisternis wandelt, zal een groot licht zien'. Voor veel mensen in de kerk is dit een heel bekende tekst, een van de veel geciteerde teksten in de Adventsweken. Misschien dat deze tekst wel zo vaak geciteerd wordt en ook in veel Kerst- en Adventsliederen is verwerkt, omdat wij in deze tijd veel bezig zijn met licht en donker. Kerst is een feest van licht, zo hoor je immers binnen de kerk en ook buiten de kerk. Overal zie je lichtjes, sfeerlichtjes in huis en buitenshuis. Maar deze tekst vind ik eigenlijk ook wel bijzonder lastig, want in het leven van alledag lopen licht en duisternis zo heel erg door elkaar.

Het is belangrijk om eerst te bekijken *tot wie* Jesaja deze woorden heeft gesproken. Wie is dat volk dat in duisternis wandelt en een groot licht zal zien?

Nou, dan komen wij gelijk uit bij het hele vreemde van deze tekst en ook gelijk het kernpunt: dat volk dat in duisternis wandelt en een groot licht zal zien, dat is het Tienstammenrijk, de joden die in het noordelijk Israël wonen. Maar dat Noordrijk Israël, dat zijn die mensen die de oorlog hadden verklaard aan hun broeders in Zuid-Israël, in Juda (zie: Jesaja 7)... Zij hadden een bondje gesloten met Syrië om samen dat land van Juda binnen te vallen en te gaan verwoesten. Tot die mensen staat Jesaja daar nu te profeteren en de vrede uit te roepen!

Bij 'het volk dat in duisternis wandelt' gaat het dus niet allereerst om mensen voor wie het leven zo donker is geworden omdat zij veel tegenslagen kennen, omdat voor hen het leven zo onrechtvaardig en onbarmhartig is, maar het gaat hier dus allereerst om mensen die compleet op de verkeerde weg zijn. Die duisternis, waarin zij wandelen is een duisternis *van zonde*. Het ziet zwart van geweld, van egoïsme. Die duisternis waartegen Jesaja profeteert is een duisternis van liefdeloosheid, van onrecht, van wraak. Een donkerheid door hardheid, woede en geweld. Die duisternis van dat volk is bovendien een duisternis van God vergeten, volledig zonder het Licht van God het leven leven. Daardoor was voor hen het licht uitgegaan. En wat horen wij nu hier? Wat roept Jesaja hen toe? Stik maar in je zelf gekozen duisternis?! Nee, *het volk dat in de duisternis wandelt zal een groot licht zien. Zij dien wonen in het land van de schaduw van de dood – wat een triestheid! – over hen zal een licht schijnen.*

De woorden van God zijn woorden vol van genade... Gods genade schittert hier zo bijzonder, zo groots, zo stralend. Mensen die God helemaal niet hebben gezocht en die ook niet meer wisten waar zij het zoeken moesten... die mensen worden opeens in het licht gesteld, in het licht van God. Gods genade breekt door in hun duistere, met zonde doortrokken leven. Zoals lang geleden, helemaal aan het begin van de wereldtijd, de woeste en lege aarde in het licht werd gesteld door Gods spreken – 'er zij licht' – zo spreekt God opnieuw tot de chaos waarin mensen hun eigen weg proberen te banen... 'het volk dat in duisternis wandelt, zal een groot licht zien!' ... Wat is het een geweldig voorrecht dat u, jij en ik over zo'n genadevolle God mogen horen en dat wij met deze God mogen leven.

Even iets theologisch: *alles begint dus bij God.*

Ik vind het daarom een gevaar als wij in het geloof en hoe wij over God en geloof praten steeds bij onszelf zouden beginnen: 'ik geloof', 'ik denk', 'ik voel', 'ik heb nodig', 'volgens mij is God, volgens mij denkt God...' Het is hier bij Jesaja precies andersom. God is duidelijk geen god die bij de verwachtingen

van toen aansluit. Dat is soms frustrerend, pijnlijk, maar zo werkt God niet. God zoekt blijkbaar ook geen aanknopingspunt bij wat wij kunnen, wat wij voor Hem kunnen betekenen en wat wij allemaal hebben opgebouwd. Dat heeft God allemaal niet nodig. God zoekt ook geen aanknopingspunt bij ons geloof, onze goede daden, wat wij voor Hem allemaal doen en laten... *Nee, het begint helemaal en alleen bij God. 100 % genade.* Opeens mogen mensen die in duisternis leven Gods licht zien. Want God spreekt hen aan! God roept en het licht gaat op! De zonen van Gods genade mag over hun leven stralen daar in het Galilea van de heidenen. Ondanks hun al dan niet verwachten, want dat was er volgens mij niet eens. Ondanks hun gebrek aan kunnen en kennen, hun falen, hun zo vast zitten in de zonde. Over *hen* wordt Gods licht uitgesproken. Wat een genade!

Beseffen wij hoe groot en hoe bijzonder die genade van God is? Ik hoop dat u en ik daarom niet teveel vanuit onszelf zullen redeneren, als het over God gaat. God is niet een verlengstuk van onze verwachtingen, een verlengstuk van wat wij denken, van wat wij hopen, van wat wij willen, wat wij menen dat rechtvaardig is of juist of mogelijk. God zet met Zijn licht alles in een ander licht. Het licht van Zijn genade, die al onze verwachtingen en vermoedens compleet overstijgt.

En als dat licht van Gods genade over de gemeente schijnt, als wij met elkaar wandelen in dat licht van Gods wonderlijke genade..., dan zal die vreugde en die vrede waar Jesaja straks verder over spreekt, tastbaar en zichtbaar worden.

Laten wij nu gaan kijken wat dat licht van Gods genade is. Wat is dat dan precies? Jesaja spreekt over *vreugde*, over *vrijheid* en over de *Vredevorst*. V-V-V.

Jesaja spreekt over vreugde: *'U hebt dit volk talrijk gemaakt; hebt U niet de blijdschap groot gemaakt?'* Of anders vertaald: *'U hebt dit volk talrijk gemaakt en voor hem hebt U de blijdschap grootgemaakt.'* Grote blijdschap voor een groot volk! Eigenlijk zou er maar een klein gedeelte van het volk overblijven, zo had Jesaja eerder vertelt. Een van de kinderen van Jesaja droeg zelfs als teken daarvan ook een bijzondere naam 'Sjear-Jasjub' (Jesaja 7:3) – 'een rest zal terugkeren'. Het volk Israël stond een zwaar oordeel en een grote straf te wachten: decimering van het volk. Maar God zal toch met Zijn volk verder gaan; het kleine gedeelte dat overblijft, zal weer mogen groeien en bloeien. 'U hebt dit volk talrijk gemaakt en U hebt voor hem de blijdschap grootgemaakt.' Grote vreugde dus.

En vrijheid zal er komen. Vers 3: *'Want het juk van hun last, de stok op hun schouders, en de knuppel van hun slavendrijver hebt U verbroken als eens op Midiansdag.'* Het volk zal bevrijd worden van hun slavendrijver. Assyrië scheen erom bekend te staan hoe zij hun gevangenen als lastdieren meenamen. Als lastdieren met een juk op hun schouder, geslagen met een knuppel, omdat zij door moesten lopen. Maar het juk zal dus eens van hun hals worden genomen. Vrijheid! Ja, een overwinning, zoals vroeger bij de richter Gideon die de Midianieten versloeg en voor het volk de vrijheid bracht. 'Als op Midiansdag'. Grote vreugde. Ongekende vrijheid. En vrede zal er komen. Soldatenlaarzen van soldaten die voorbij marcheren zullen straks niet meer worden gehoord. En soldatenkleding zal worden verbrand, omdat het niet meer nodig zal zijn. Er zal geen herinnering aan de oorlog meer zijn. Vers 4: *'Ja, elke laars, stampend met gedreun, iedere soldatenmantel, gewenteld in bloed, zal verbrand worden, voedsel voor het vuur.*

Vreugde, vrijheid en vrede, door de Vredevorst. Want: *5^e een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij rust op Zijn schouder.'* Er zal een Kind worden geboren. Dus geen vreemde overheerser. Geen nieuwe usurpator die zal opstaan en zijn macht zal laten gelden. Nee, een Kind, een Kind uit het eigen volk, zal worden geboren. En deze Zoon krijgt zulke bijzonder namen, hoogheidstitels: *Wonderlijke Raadsman*. Zo'n wijze koning. Nog veel wijzer dan koning Salomo vroeger. Wijsheid die wonderlijk is. Niet menselijk. Goddelijke wijsheid. En: *sterke God*. Hij zal regeren, Hij zal strijden met Goddelijke kracht. Nog sterker dan de zonde, dan de satan, dan de dood. En: *eeuwige Vader*. Uit die titel 'vader' spreekt zorg, bewogenheid, ontferming. Zoals God een Vader van wezen wordt genoemd in Psalm 68. De kwetsbaren

in Zijn Koninkrijk zullen niet onder de voet gelopen worden, maar juist een ereplaats mogen ontvangen.

Wonderlijke Raadsman, sterke God, eeuwige Vader, Vrededorst. Sjaloom. Het geweld zal dus niet met nog groter geweld worden beteugeld, zoals altijd het geval is. Nee, soldatenkleding zal worden verbrand. De knuppel van slavendrijvers zal kapot worden geslagen. Alle sporen van geweld zullen worden uitgewist, als deze Vrededorst Zijn intocht doet.

Dat duistere volkje, acht eeuwen voor onze jaartelling, kreeg Gods wonderlijke genade aangezegd. Het licht van Gods genade, dat vol is van vreugde, van vrijheid en van vrede door de Vrededorst. Volgens sommige uitleggers hebben die mensen in Galilea toen daar wel iets van ervaren. Er is wel iets van uitgekomen. Maar dat is allemaal wel wat in duister gehuld. Pas eeuwen later, toen zijn die woorden echt vervuld. Mattheus vertelt daarover in zijn evangelie als hij schrijft over de Jezus toen Hij al wat ouder was: ³*Hij verliet Nazareth en ging wonen in Kapernaüm, dat aan de zee lag, in het gebied van Zebulon en Naftali, ¹⁴opdat vervuld zou worden wat door de profeet Jesaja gesproken werd toen hij zei: ¹⁵Land Zebulon en land Naftali, gebied aan de weg naar de zee en over de Jordaan, Galilea van de volken, ¹⁶het volk dat in duisternis zat, heeft een groot licht gezien; en voor hen die zaten in het land en de schaduw van de dood, is een licht opgegaan.*

In de Heere Jezus zijn deze woorden uiteindelijk vervuld. Hij brengt die vreugde. Zo'n vreugde dat iemand als Paulus zelfs in de gevangenis kan schrijven aan de gemeente van Filippi over de vreugde die hij beleeft en waarvan hij hoopt dat ook zij dat zullen ervaren. ... Vreugde voor een volk dat talrijk zal zijn, zoals Jesaja profeteerde. Ja, inmiddels draagt zo'n 2 miljard mensen van de wereldbevolking de naam christen. ... En deze Jezus heeft de vrijheid gebracht. Hij heeft deze vrijheid gebracht door het juk van ons mensen op Zich te nemen en voor ons te dragen. Jezus nodigde de mensen daarbij uit: 'Neem Mijn juk op jullie, want Mijn juk is zacht en Mijn last is licht'. Hij droeg ons zwaar geworden juk van slavernij aan de zonde en wij kregen Zijn zachte juk. ... En deze Jezus is de Vrededorst. Het geweld wat Hem werd aangedaan, beantwoordde Hij met liefde. Het 'kruisig Hem' beantwoordde Hij met 'Vader, vergeef het hun!' De laffe moord op deze Vrededorst bracht voor ons het eeuwige leven. Vreugde. Vrijheid. Vrededorst. Het is gekomen. In Christus is het gekomen, is het werkelijkheid. Over twee weken gaan wij het vieren dat dit in Jezus is gekomen.

Maar nu weer even terug naar het begin van de preek..., want dat het nu werkelijkheid is, dat die drie V's – vreugde, vrijheid, vrede – in Jezus zijn gekomen, dat is soms zo lastig om te geloven. Licht en duisternis lopen namelijk soms zo door elkaar in onze wereld. In levens van gemeenteleden die echt in Gods licht willen wandelen kan het soms toch nog zo heel erg donker zijn. Maar ook in de wereld om ons heen is ook niet alles zo duister is, alsof het in de kerk altijd zo licht is en buiten de kerkmuren altijd zo donker. Het loopt allemaal zo door elkaar heen...

Nu, dat liep ook al zo door elkaar heen, in de tijd dat Jezus als mens onder de mensen was. Hij was het Licht, het Licht der wereld. Hij was de Bevrijder. Hij was de Vrededorst. Maar Zijn woorden van vrede werden overschreeuwd door mensen die Hem van verraad en godslastering betichtten. En Zijn bevrijdende liefde werd zichtbaar aan een verachtelijk, met bloed overgoten kruis. Deze dubbelheid van licht en duisternis door elkaar zal nog wel zo blijven, totdat Jezus terug zal komen in heerlijkheid en majesteit. Daar heeft Jezus ons ook voor gewaarschuwd. Hij is de Vrededorst. Hij regeert! Jezus Overwinnaar! En tegelijkertijd blijft er nog zoveel duisternis om ons heen en misschien ook in ons eigen leven ...

Maar zouden wij met elkaar juist daarom ook oog proberen te hebben voor die momenten, waarop wij wel iets van deze Vrededorst mogen ervaren, mogen ontvangen? Misschien moeten wij zulke dingen wel gewoon eens wat meer met elkaar delen.

Zie jij misschien iets van Gods licht in de duisternis van de wereld en zou je daar iets van kunnen delen met een ander? En over die vreugde gesproken...: wie van ons kent die ervaring dat je soms toch vreugde, toch blijdschap hebt in je hart, ook al is je situatie zo donker, of staat je hoofd er helemaal niet naar? Kijk, dan mag je het dus voor een moment ervaren: de Vrededorst is gekomen. Hij regeert! Toch dus! ... Ik kreeg zelf afgelopen vrijdagmorgen van een broeder een tekst geappt: 'de vreugde van U is mijn kracht'. Ja, daar stond ik toen op het schoolplein, ik was op mijn telefoon aan het te kijken hoe laat het was, omdat ik nog zoveel dingen had te doen en stress had... Ho! Even er weer bij bepaald worden: de vreugde van God. Niet vergeten! Dat is mijn kracht voor vandaag. Want Hij regeert!

En hoe zit het met dat juk op je schouders, waarvan wij ons bevrijd mogen weten? Wat is het toch geweldig om in het geloof te weten dat wij geen slaven meer zijn. Want niets kan ons van Gods liefde in Christus scheiden. Men kan je leven nog zo kapot maken, maar we zijn van Hem! En in alles wat ik moet, van mijzelf of van anderen..., al die jukken en lasten... voor Hem hoef ik niets. Wat een vrijheid!

Nu, deel met elkaar hoe je soms die vrijheid van het geloof mag ervaren in je dagelijkse besommeringen. Spreek ook jezelf toe, op momenten dat je weer zo'n slaaf dreigt te worden: Jezus regeert! Ja, het is donker in de wereld. Het volk van de wereld loopt nog zoveel in duisternis... en wij hobbelen vaak ook maar wat mee... maar er is een Vrededorst. Er is bevrijding. Er is vreugde in Hem.

Wat mooi als je tussen Christus' komst naar Bethlehem en Christus' komst straks aan het einde van de tijden soms iets van Zijn Koningschap mag ervaren. Dat de Heere Jezus je *wonderbare Raadsman* is. Dat Hij je de weg wijst door alle raadsels van het leven heen. Dat je Zijn leiding soms in je leven ervaart. ... Of dat Christus ook die *sterke God* is. Dat Zijn kracht in jouw zwakheid voelbaar is, dat je misschien wonder boven wonder toch de kracht hebt om verder te gaan... door de kracht van de sterke God. ... Of dat Hij je *eeuwige Vader* is, dat je leeft van Zijn zorg, Zijn zorg voor elke dag, Zijn troost, Zijn nabijheid. ... Dat Hij *de Vrededorst* is. Hij geeft vrede. Vergeving, vergevingsgezindheid en geduld. Genade, genade om door te geven. *Die woorden van Jesaja zijn geen toekomstmuziek meer. Ze zijn hedendaagse werkelijkheid. Want deze Vrededorst, die vrede, vreugde en vrijheid brengt, is gekomen.*

Laten wij daarom die momenten, die ervaringen, dat geloof delen met elkaar om elkaar daarin te versterken en ook voor elkaar tot zo'n lichtje van vrede, van vreugde, van vrijheid zijn.

En als wij er nog zo weinig van ervaren misschien, laten wij onszelf dan ook eerlijk een spiegel voorhouden. Zijn het de omstandigheden die het maken dat ik zo weinig van die vrede, die vreugde, die vrijheid ervaar? Dat kan. Licht en duisternis lopen immers helaas nog steeds zo heel sterk door elkaar in deze wereld. Of..., of moet ik zelf sterker keuzen maken? Waar zoek ik eigenlijk mijn vreugde? En Wie is mijn Raadgever? In hoeverre laat ik mijzelf ook slaaf maken van dingen? En in hoeverre ben ik bereid om in de kracht van deze sterke God de strijd aan te gaan en voor God te gaan? In de verzen hiervoor waarschuwde Jesaja ervoor hoe die duisternis door de mensen zelf in stand gehouden werd: men zocht zijn heil en zijn hulp overal behalve bij God (Jesaja 8, vers 19). Men raakte daardoor leeg. Het leven bleek alsmaar leger te zijn (vers 20). Men ging roepen, schreeuwen, de overheid de schuld te geven, God de schuld geven (vers 21). Maar men deed daardoor zelf het licht uit.

Dichtbij het licht, zo luidt het thema van het Adventsproject. Het licht is dichtbij gekomen. Christus is gekomen! Hij is de Vrededorst, Hij heerst anno 2020 over deze aarde! En straks zal de vreugde, de vrijheid en de vrede van Zijn Koninkrijk volledig uitbreken. Laten wij elkaar tot die tijd bemoedigen en opscherpen. En laten wij ook zelf heel dichtbij dit licht blijven. Totdat de duisternis eens voorgoed verdreven zal worden.